

שיחות הר"ן – אות לו

(1) דברים – פרק א, פסוק יב
איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם.

(2) רש"י (שם)
ומשאכם - מלמד שהיו אפיקורסין. הקדים משה לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם לצאת? שמא אינו שפוי בתוך ביתו. איחר לצאת, אמרו, מה ראה בן עמרם שלא לצאת? מה אתם סבורים, יושב ויועץ עליכם עצות רעות וחושב עליכם מחשבות:

(3) שמות (בא) – פרק יב
כה וקה כי תבאו אל הארץ, אשר יתן ד' לכם באשר דבר; ושמרתם את העבדה הזאת. כו וקה כי יאמרו אליכם בניכם: מה העבדה הזאת לכם.

(4) במדבר (בלק) – פרק כג, פסוק כא
לא הביט און ביעקב, ולא ראה עמל בישראל; ד' אלקיו עמו, ותרועת מלך בו.

(5) אור החיים הקדוש (שם)
גם נתכוון לומר שהצדיקים הגם שעושים מצות וכל עסקם בתורה אינם מרגישים שיש להם עמל על דרך אומרו "עמל הוא בעיני" (תהלים עג) אלא אדרבא כאדם המרויח וכאדם המשתעשע בשעשועים לרוב חשקם בתורה. גם נתכוון על דרך אומרו "אני בינה לי גבורה" (משלי ח), כי כשהצדיקים עוסקים בתורה ומתמידין בה אין להם עמל בעסק התורה שאדרבא היא נותנת לו גבורה:

(6) ישעיה – פרק מג, פסוק כב
ולא אתי קראת יעקב: כי יגעתי בי ישראל.

(7) שם משמואל – פרשת ויקרא, שנת תרע"ו
המגיד מדובנא ז"ל פירש על פי משל לסוחר שבא מן הדרך וחבילתו אתו ואמר לסבל להוליך לו חבילתו לביתו, וכשבא לביתו תבע ממנו הסבל שכר גדול ואמר שמגיע לו שכר גדול באשר המשא היי גדול וכבד, וענה לו הסוחר א"כ נראה שנתחלפה לך חבילתי במשא אחר שהרי חבילתי היתה נקיי וקלה א"כ לא את חבילתי נשאת כלל, כך אמר הש"י לישראל אם יגעתי בי הרי נראה שלא אותי קראת כלל, ודפח"ח.

(8) מסכת בבא מציעא דף פד. (ע"פ ס' תולדות אדם [קורות חיו של ר' זלמלה מוולאזין זצ"ל])
יומא חד הוה קא סחי ר' יוחנן בירדנא. חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה. אמר ליה חילך לאורייתא! אמר ליה שופרך לנשי! א"ל אי הדרת בדך יהיבנא לך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה. בעי למיהדר לאתויי מאניה ולא מצי הדר. אקרייה ואתנייה ושווייה גברא רבא.

(9) רש"י (שם)
ולא מצי - לקפוץ כבראשונה דמשקבל עליו עול תורה תשש כוחו:

(10) אורות שלמה – עמ' כט (הארות ר' שלמה קרליבך על אורות התשובה של ר' קוק זצ"ל)
רבי שלמה מבאבוב המשך ואמר: התשובה הגדולה ביותר שעשיתי היתה כשהנהג צעק "צאנז!"